

FORBEDRET ØKONOMI OG DYREVELFÆRD I SVINEPRODUKTIONEN VED ØGET OVERLEVELSE AF PATTEGRISE OG SMÅGRISE

NOTAT NR. 1707

Der var god effekt af at sætte fokus på øget overlevelse af pattegrisene. Besætninger, der deltog i en staldskole, fik 0,4 grise per faring flere frem til salg. Besætninger der gennemgik et intensivt rådgivningsforløb fik 0,3 flere solgte grise.

INSTITUTION: SEGES
FORFATTER: DORTHE POULSGÅRD FRANDBSEN
UDGIVET: 16. FEBRUAR 2017

Dyregruppe: Pattegrise, smågrise, søer

Sammendrag

Oftentimes "best practice" does not reach all farms on the farm. Although the staff would like the best for the pig and are very motivated to learn, they show experiences that it is difficult to do the extra effort that is needed when the knowledge is to be implemented in the daily routines. In this project the implementation was supported by entering into a farm school or an intensive advisory process. On the farm schools the knowledge was implemented via a common, fair learning. In the intensive advisory process the implementation of the knowledge was based on an expert system. 70 farms have either participated in a farm school or in an intensive advisory process. The largest effect is collected from the farms that have

deltaget i en staldskole. Disse besætninger har fået 0,4 grise flere frem til salg fra et niveau på 13,7 solgte grise pr. faring. Besætningerne der har gennemgået et intensivt rådgivningsforløb har øget antallet af solgte grise pr. faring med 0,3 solgte grise fra et udgangspunkt på 13 solgte grise pr. faring.

Målt ud fra tilbagemeldinger fra staldskolerne kan forklaringen til den store stigning i antallet af solgte grise pr. faring være den gode energi og konkrete viden, som deltagerne har bragt med hjem fra møderne. De første tilbagemeldinger fra de intensive rådgivningsbesøg indikerer, at de hyppige besøg hurtigere opbygger en fortrolighed og en tillid mellem rådgiver og ansatte/ejer. Effekten ved at sætte fokus på øget overlevelse af pattegrisene har på den korte bane givet en god effekt.

Baggrund og målsætning

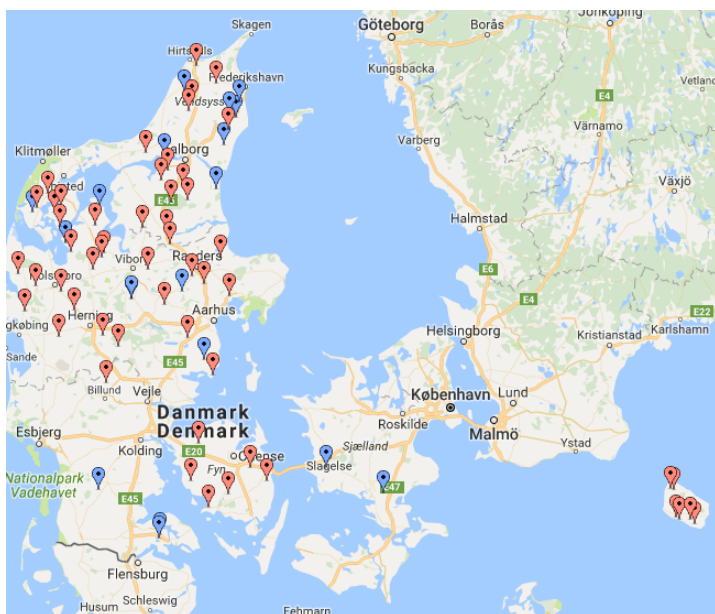
Erfaringer fra tidligere projekter vedr. pattegriseoverlevelse har vist, at hver 7. pattegris dør af sult og hver 9. gris dør af blodforgiftning. Desuden aflives hver 25. gris som følge af utrivlighed (1). De nævnte dødsårsager kan alle reduceres via korrekt håndtering af pattegrisene, blot staldpersonalet er opmærksomt herpå og har den nødvendige faglige viden. Desværre ses alt for ofte, at "best practice" ikke er kommet ud til alle på staldgangen. Personalet vil det bedste for grisen og er uhyre motiverede for at lære nyt og forbedre deres svinefaglige kompetencer. Erfaringer viser også, at det ikke er nok at øge vidensniveauet, idet vi mennesker let falder tilbage til gamle rutiner, når hverdagen indfinder sig. Skal viden implementeres i de daglige rutiner, skal der ydes en indsats. Implementeringen understøttes ved at indgå i et staldskoleforløb eller i et intensivt rådgivningsforløb. På staldskolerne arbejdes med implementering af viden via en fælles ligeværdig læring. I de intensive rådgivningsforløb er implementering af viden baseret på et ekspertsystem.

Projektets formål er at forbedre indtjeningen og dyrevelfærden i svineproduktionen via en målrettet indsats for, at flere pattegrise overlever indtil 30 kg.

Materiale og metode

Med DLBR-virksomhederne som tovholder blev der i august 2016 etableret 9 staldskoler med deltagere fra 5-6 forskellige besætninger i hver staldskole. 4 af de 9 staldskoler var med engelsktalende medarbejdere. Staldskoledeltagerne skulle være ansatte i et sohold og have deres daglige arbejde i farestalden. Desuden blev der etableret 18 intensive rådgivningsforløb. I alt deltog 70 besætninger i projektet.

De deltagende besætninger var fordelt rundt om i hele landet (se figur 1) og måtte ikke tidligere have deltaget i VSP-projekter.

Figur 1. Besætninger, der har deltaget i staldskoler er markeret med rødt. Besætninger, der har været i et intensivt rådgivningsforløb er markeret med blåt.

De deltagende besætninger skulle under projektperioden registrere følgende:

- Ugentlig optælling af antallet af døde pattegrise – fordelt på hun- og hangrise
- Ugentlig optælling af antallet af døde smågrise
- Opgørelse over det ugentlige salg af pattegrise/smågrise
- Ved projektstart og -afslutning optælling af besætningens grise i farestalde og klimastalde, hvis der blev solgt 30 kg grise.

Den tilknyttede rådgiver skulle ugentligt indtaste besætningens nøgletal i et regneark, ligesom antallet af døde pattegrise (hun- og hangrise), døde smågrise og antallet af solgte smågrise skulle indberettes.

Måletallet for projektet blev valgt til at være antallet af solgte grise pr. faring.

Staldskoler

En staldskole er en gruppe af personer, der mødes om et fælles emne. Derudover er en staldskole karakteriseret ved, at gruppen har en ekstern facilitator, der styrer de 2-3 timer lange møder. Møderne afholdes hos deltagerne på skift. Forud for hvert møde har værten sammen med facilitatoren opstillet 2 problemstillinger, som staldskolen og derved deltagerne skal arbejde med på mødet. Mødet indledes med, at værten fortæller om en succeshistorie fra besætningen før dagens 2 problemstillinger præsenteres. Gruppens medlemmer har her mulighed for at stille korte og afklarende spørgsmål.

Efterfølgende viser værten deltagerne rundt i staldene, og der må kun stilles afklarende spørgsmål til problemstillingerne. Selve problemløsningsforslagene præsenteres først efter staldgennemgangen, som typisk varer ca. 45 min. Efter runden med løsningsforslag, hvor hver deltager præsenterer efter tur, skal værten udvælge de forslag, som vedkommende vil arbejde med fremover. Hver staldskoledeltager skal også udvælge et fokuspunkt, som han/hun vil arbejde med hjemme i egen besætning. Der sættes

realistiske deadlines på de udvalgte tiltag, og på det efterfølgende møde bliver der fulgt op på punkterne, ligesom erfaringer vedrørende emnet deles.

Alle staldskolerne blev startet i uge 36-37, 2016, og i alt 52 møder er afholdt i perioden fra 12/9 2016 til 13/12 2016.

Intensive rådgivningsforløb

Der blev i perioden fra 26/8 2016 til 30/9 2016 startet 18 intensive rådgivningsforløb op. Det intensive rådgivningsforløb indebar, at rådgiverne skulle lave 1 opstartsbesøg sammen med besætningsejeren og medarbejderne og efterfølgende aflægge 6 besætningsbesøg i hver besætning i perioden 26/8 2016 - 20/12 2016. Der skulle være minimum et fælles besøg med besætningsdyrlægen, og besøgene skulle have fokus på øget overlevelse af pattegrise og smågrise.

Der er i perioden fra 26/8 2016 til 20/12 2016 afviklet i alt 126 besætningsbesøg

Afsluttende seminar

De 70 deltagende besætninger blev inviteret til et afsluttende seminar den 15/12 2016. På det afsluttende møde blev der kåret en vindørsætning fra staldskolerne og de intensive rådgivningsforløb. Endelig blev der kåret en vinderstaldskole. Konkurrenceparameteren var største forbedring i antallet af solgte grise pr. faring. Ændring blev målt som forskellen mellem besætningens præstationer i 1. halvår af 2016 mod konkurrenceperioden, som gik fra uge 38 til uge 48.

Resultater og diskussion

Staldskoler

De første positive tilbagemeldinger fra deltagerne blev modtaget allerede dagen efter, første staldskolemøde var afholdt, og de var samstemmende med de mange tilbagemeldinger, der siden er kommet. Møderne havde givet deltagerne en god energi/gejst, og motivationen er stor til at gå hjem og ændre og justere de daglige rutiner. Forslagene, der kommer frem på møderne var konstruktive og lige til at anvende i praksis. Deltagerne følte, at de indgik i et forpligtende fællesskab, og det virkede motiverende. Staldskolerne har motiveret personer, som besætningsejer eller driftsleder hidtil har oplevet svære at få til at ændre vaner. Endelig har elementet af at være udvalgt, og at man har gjort sig fortjent til at deltage i en staldskole, også skubbet i den positive retning.

De ansatte var efter et staldskolebesøg i anden svinebesætning på grund af smittebeskyttelsen hindret i at vende tilbage til de daglige pligter i egen besætning resten af dagen. Nogle besætninger gav i stedet medarbejderen opgaver uden for stalden efter et staldskolemøde, mens andre har måttet rykke rundt på personale og opgaver. De praktiske udfordringer afholdt desværre nogle ansatte i at deltage på en staldskole.

De hyppige møder gjorde, at deltagerne hurtigt er kommet ind på livet af hinanden, hvilket øgede gejsten og motivationen markant. Mange deltagere havde tidligere været med i ERFA-grupper, som typisk blev afholdt i et mødelokale. At deltagerne på skift kommer på besøg hos hinanden gav en anden vægt bag råd og udsagn.

Rådgiverne, som har været facilitatorer for staldskolerne har brugt andre kompetencer end de faglige, idet ekspertrollen er nedtonet. Strukturen fra staldskolemøderne har flere rådgivere allerede ført videre til allerede eksisterende ERFA-grupper.

Intensive rådgivningsforløb

Metoden bag de intensive rådgivningsforløb tager udgangspunkt i den kendte klassiske rådgivningsmodel med handlingsplaner og opfølgende besætningsbesøg. Det nye er, at besætningsbesøgene ligger med kun ca. 14 dages mellemrum, hvorfor opfølgningen på de iværksatte tiltag er hyppigere end i typiske rådgivningsforløb. Tilbagemeldingerne indikerer, at de hyppige besøg gør, at fortroligheden og tilliden mellem rådgiver på den ene side og ansatte/ejer på den anden side hurtigere opbygges og udvikles. Tryghed indgår som en væsentlig parameter i et rådgivningsforløb, og succesraten, for at viden bliver implementeret og bliver en naturlig ting af de daglige rutiner, øges.

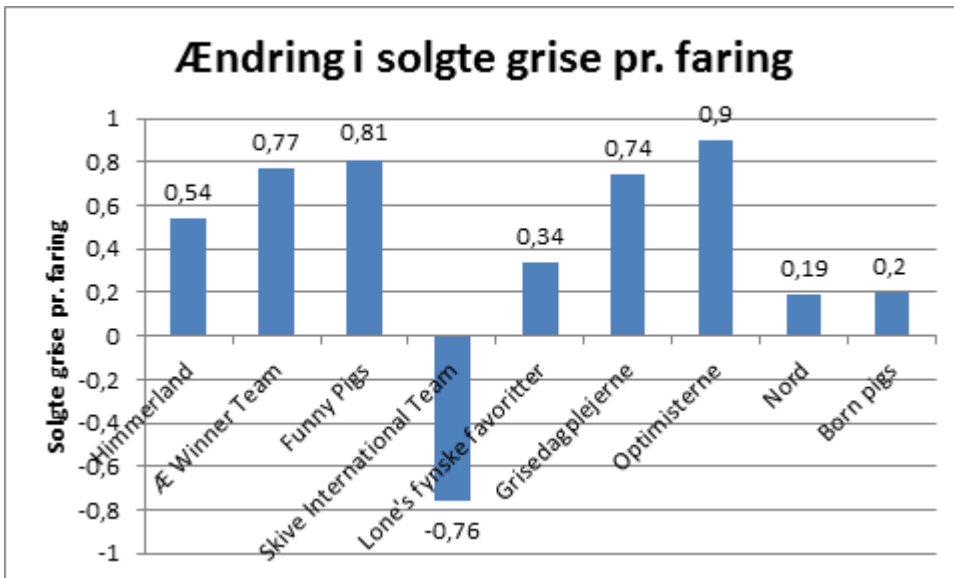
Indsamling og opgørelse af data

Det har været en udfordring at få indsamlet data fra alle besætninger. Selvom besætningsejer fra start var bekendt med, at der skulle ske et flow af data fra besætningen, havde nogle besætningsejere ikke lyst til at videregive besætningsdata til rådgivere, da det kom til stykket. Nogle har undervejs opdaget, at de daglige registreringer ikke har været præcise nok, hvorfor der i disse besætninger også skulle bringes orden på den del. Enkelte besætninger har gennemført en sanering undervejs i projektet. Endelig har et stort arbejdspress og deraf manglende tid til at udføre registreringerne været en begrænsende faktor.

Mange rådgivere fandt arbejdet med at samle de løbende registreringer af nøgletal fra besætningernes forestalde (levendefødte, dødfødte, fravænnede osv.) meget tidskrævende. Blandt andet fordi de jævnligt måtte rykke for besætningsdata. For projektet betød det, at inddateringerne ikke altid var ajour, men undervejs i projektperioden blev der oparbejdet en bedre disciplin vedr. indberetning af data. Ved projektets afslutning var der et godt samlet overblik af alle 70 besætninger.

På figur 2 er det vist, hvor mange flere grise der er kommet frem salg per faring i de besætninger, der har deltaget i staldskolerne. 8 ud af 9 staldskoler var i stand til at øge antallet af solgte grise pr. faring.

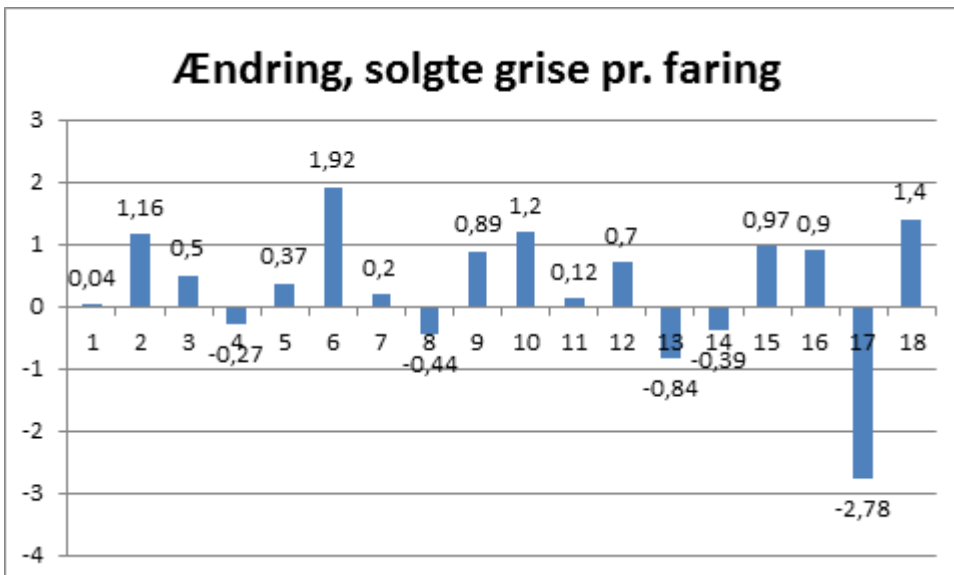
Den samlede fremgang er på 0,41 grise pr. faring. Udgangspunktet var et gennemsnit på 13,72 solgte grise pr. faring. Forventningen var en fremgang på 0,1 solgt gris pr. faring. De 70 besætninger har således indfriet forventningerne til fulde. Staldskolen med den største fremgang er kendetegnet ved, at alle 6 besætninger er inde i en positiv udvikling og under et har solgt 13,99 grise pr. faring.

Figur 2: Ændring i antallet af solgte grise pr. faring som gennemsnit pr. staldskole. Ændringen er målt mellem 1. halvår af 2016 mod konkurrenceperioden uge 38-48, 2016.

På figur 3 ses de ændringer, som besætningerne, der har været med i det intensive forløb, har opnået i forhold til solgte grise pr. faring. Samlet set har de 18 besætninger solgt 0,3 grise mere pr. faring.

Udgangspunktet var på 12,95 solgte grise pr. faring. Forventningen var, at besætningerne skulle sælge 0,1 gris ekstra pr. faring. Der har været fremgang i 12 ud af 18 besætninger. Besætningen med den største fremgang har øget antallet af solgte grise med 1,92 grise pr. faring, dog er der tale om et lavt udgangspunkt på 10,16 grise pr. faring i referenceperioden.

Figur 3: Ændring i antallet af solgte grise pr. faring som gennemsnit pr. besætning, der har modtaget et intensivt rådgivningsforløb. Ændringen er målt mellem 1. halvår af 2016 mod konkurrenceperioden uge 38-48 i 2016.

Udfordringen har været, at forsøgsperioden har været meget kort, og det er ikke påvist, om ændringen kan fastholdes. I andre lignende projekter har øget fokus givet en stor gevinst fra start, men effekten er klinget af efterfølgende. Sandsynligvis fordi ændringerne ikke er blevet implementeret på ordentlig facon.

Konklusion

Fokus på detaljerne i besætningerne giver en god effekt på overlevelsen af pattegrise og smågrise. I dette projekt har 70 besætninger enten deltaget i en staldskole eller i et intensivt rådgivningsforløb. Den største effekt er samlet set kommet i de besætninger, der har deltaget i en staldskole. Disse besætninger har fået 0,4 grise flere frem til salg fra et niveau på 13,7 solgte grise pr. faring.

Besætningerne der har gennemgået et intensivt rådgivningsforløb har øget antallet af solgte grise pr. faring med 0,3 solgte grise fra et udgangspunkt på 13 solgte grise pr. faring.

Målt ud fra tilbagemeldinger fra staldskolerne kan forklaringen til den store stigning i antallet af solgte grise pr. faring være den gode energi og konkrete viden, som deltagerne har bragt med hjem fra møderne. De første tilbagemeldinger fra de intensive rådgivningsbesøg indikerer, at de hyppige besøg hurtigere opbygger en fortrolighed og en tillid mellem rådgiver og ansatte/ejer. Effekten ved at sætte fokus på øget overlevelse af pattegrisene har på den korte bane givet en god effekt.

Referencer

- [1] Haugegaard, Svend.; Frandsen, Dorthe Poulsgård, (2017), [Viden om dødsårsager forbedrede pattegriseoverlevelsen, Erfaring 1703, SEGES,](#)

Deltagere

Tekniker: Peter Nøddebo Hansen

Projektnr. 7125-120200

//KMY//

Tlf.: 33 39 45 00

vsp-info@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.